

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

Кафедра лісового господарства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Гарант освітньої програми

 С.С. Курка

« 01 » Вересня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ВСТУП ДО ФАХУ»

Освітній рівень:	молодший бакалавр
Галузь знань:	20 «Аграрні науки та продовольство»
Спеціальність:	205 «Лісове господарство»
Освітня програма:	Лісове господарство
Факультет:	Лісового і садово-паркового господарства»

Умань – 2022 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Вступ до фаху» для здобувачів вищої освіти спеціальності 205 «Лісове господарство», освітньої програми «Лісове господарство» Уманський НУС, 2022 року – 14 с.

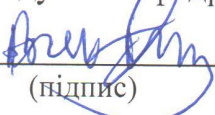
Розробники: Черниш Віталій Іванович, викладач-стажист кафедри лісового господарства

_____
(підпис)   В. І. Черниш
(ініціали та прізвище)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри лісового господарства

Протокол від «29» серпня 2022 року № 1

Завідувач кафедри лісового господарства

_____
(підпис)   В. П. Шлапак
(ініціали та прізвище)

«29» серпня 2022 року

Схвалено науково-методичною комісією факультету лісового і садово-паркового господарства

Протокол від «01» вересня 2022 року № 1

Голова
_____
(підпис)   М. В. Шемякін
(ініціали та прізвище)

«01» вересня 2022 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 20 «Аграрні науки та продовольство»	Обов'язкова	
Модулів – 1	Спеціальність 205 «Лісове господарство»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання –		Семестр	
Загальна кількість годин – 120		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4	Освітній рівень «Молодший бакалавр» Освітня програма: «Лісове господарство»	Лекції	
		28 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		32 год.	4 год.
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
60 год.	80 год.		
Індивідуальні завдання:			
–			
Вид контролю: екзамен			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни: викладання дисципліни ставить метою розкрити студентам суть спеціальності, місце бакалавра та магістра лісового господарства у функціюванні та подальшому розвитку галузі. Висвітлюються основні етапи розвитку лісового господарства, місце лісової науки, вклад видатних вчених у розвиток лісівничих наук.

Завдання: у результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- особливості впливу екологічних факторів на ліс і довкілля;
- можливості лісівництва у справі поліпшення екологічних умов лісових та прилеглих територій;
- принципи побудови фітоценологічної та лісівничо-екологічної класифікації типів лісу;
- сучасні класифікації лісів в Україні та зарубіжних країнах;
- застосувати знання лісової екології для ведення лісового господарства;
- користуватися лісівничо-екологічною та фітоценологічною класифікаціями при визначенні лісорослинних умов, типів лісу, типів деревостанів.

Місце дисципліни у структурно-логічній схемі підготовки здобувачів вищої освіти: «Вступ до фаху» є основною дисципліною, яка вивчається бакалаврами на першому курсі. Дисципліні передують вивчення таких предметів, як «Лісознавство», «Лісівництво».

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів лісівничої науки і характеризується комплексністю та відповідністю природних зональних умов.

Загальні компетентності.

ЗК 1 Здатність навчатися та володіння дослідницькими навиками.

ЗК 3 Здатність до усної комунікації і письмової державною мовою та володіння іноземною для отримання необхідної фахової інформації з інтернет-ресурсів.

ЗК 5 Знання та розуміння предметної області опанувати сучасні дисципліни.

ЗК 8 Науковий досвід та розуміння предметної області і розуміння власної професії.

Фахові компетентності.

ФК 1 Здатність, застосовувати знання і уміння лісівничої науки й практичний досвід ведення лісового господарства.

ФК 10 Здатність організувати роботу малих колективів виконавців.

ФК 12 Екологічні мислення і свідомість, ставлення до природи як унікальної цінності, що забезпечує умови проживання людства, особиста відповідальність за стан довкілля на місцевому регіональному, національному і глобальному рівнях.

Програмні результати навчання.

ПРН 2. Використовувати усно і письмово українську мову та вміти спілкуватись іноземною мовою у колі фахівців лісового господарства.

ПРН 12. Демонструвати повагу до етичних принципів та формувати етичні засади співпраці в колективі.

ПРН 14. Впроваджувати розроблені проектні рішення у виробництво та забезпечувати ведення лісового господарства на засадах наближеного до природи лісівництва.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. «Навчальний процес в УНУС»

Тема 1.1. Принципи академічної доброчесності. Організація навчального процесу в УНУС.

Принципи академічної доброчесності. Права та обов'язки студентів. Внутрішній розпорядок роботи УНУС. Навчальні корпуси та лабораторії університету, Розклад занять. Форми навчальної роботи.

Тема 1.2. Інформаційна культура студента.

Загальні правила роботи з книгою. Особливості реферування та роботи з навчальною літературою, практика конспектування лекцій. Робота над курсовими та випускними роботами. Наукова робота. Організація самостійної роботи. Бюджет часу студента та його планування. Бібліотечні каталоги як засоби пошуку необхідної літератури. Особливості реферування та роботи з науковою літературою. Гігієна розумової праці.

Тема 1.3. Коротка історія УНУС та факультету лісового і садово-паркового господарства.

Коротка історія та сучасна структура УНУС та кафедри лісового господарства. Видатні діячі лісової науки, які внесли вагомий вклад у розвиток лісової галузі. Кваліфікаційна характеристика бакалавра лісового господарства.

Тема 1.4. Кваліфікаційна характеристика бакалавра з лісового господарства.

Кваліфікаційна характеристика бакалавра лісового господарства. Вимоги які висуває сучасний розвиток суспільства до лісівників.

Змістовий модуль 2. «Лісове господарство України»

Тема 2.1. Сучасне значення лісів та коротка історія лісівництва.

Роль і використання лісів з давніх часів до 21 століття. Коротка історія лісівництва. Сучасне значення лісів.

Тема 2.2. Історія, загальна характеристика та організаційна структура лісового господарства України.

Коротка історія лісового господарства України. Загальна характеристика лісів України. Організаційна структура держлісагентства України.

Тема 2.3. Лісогосподарська діяльність Держлісагентства України.

Лісорозведення і лісовідновлення. Охорона і захист лісів. Лісокористування. Природоохоронний потенціал України.

Theme. 2.3. Forestry activities of the State Forestry Agency of Ukraine.

Afforestation and reforestation. Protection and protection of forests. Forest use. Nature protection potential of Ukraine.

Тема 2.4. Ведення лісового господарства лісокористувачами, що не входять в склад Держлісагентства України.

Розподіл лісів по користувачам, що не входять в склад Держлісагентства. Вимоги які вимагаються від лісів, залежно від їх функціонального призначення.

Тема 2.5. Стан лісів в об'єктах природно-заповідного фонду.

Коротка характеристика заповідників України. Різниця у веденні лісового господарства в заповідниках та національних парках. Проблеми при збереженні пралісів України.

Тема 2.6. Сукцесії лісових насаджень на радіаційно забруднених територіях.

Причини які визвали виділення зони відчуження та наслідки. Режим лісокористування зони відчуження. Проблеми лісового господарства на радіаційно забруднених територіях. Емісія лісової рослинності на землі сільськогосподарського призначення.

Тема 2.7. Основні положення концепції розвитку лісового господарства України.

Особливості лісового господарства України. Основні пріоритети сталого розвитку лісового господарства України. Законодавчо-нормативна база лісового господарства України.

Змістовий модуль 3. «Загальні тенденції та проблеми в лісовій галузі світу»

Тема 3.1. Кліматичні зміни та наслідки даних процесів для лісів.

Причини кліматичних змін. Значення тропічних лісів для екосистем Землі. Масові лісові пожежі різних регіонів та їх наслідки.

Тема 3.2. Особливості ведення лісового господарства у різних регіонах світу.

Лісове господарство індустріально розвинутих країн Європи. Лісове господарство США та Канади. Ліси екваторіального поясу. Лісівництво Австралії та Нової Зеландії.

Тема 3.3. Глобальні та міждержавні проекти покращення екологічної ситуації в зв'язку із збільшенням лісових територій.

«Велика Зелена стіна» – проект африканського союзу по боротьбі з опустелюванням. Причини виникнення проекту та труднощі реалізації міждержавних небізнесових проектів. FSC – лісова опікунська рада – міжнародна організація відповідального лісокористування.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л.	п.	інд.	с.р.		л.	п.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Навчальний процес в УНУС										
Тема 1.1. Принципи академічної доброчесності. Організація навчального процесу в УНУС.	8	2	2	–	4	–	–	–	–	10
Тема 1.2. Інформаційна культура студента.	10	2	2	–	6	–	–	–	–	10
Тема 1.3. Коротка історія УНУС та факультету лісового і садово-паркового господарства.	12	2	4	–	6	–	2	2	–	10
Тема 1.4. Кваліфікаційна характеристика бакалавра з лісового господарства.	12	2	4	–	6	–	–	–	–	–
Разом за змістовим модулем 1	42	8	12	–	22	–	2	2	–	30
Змістовий модуль 2. Лісове господарство України										
Тема 2.1. Сучасне значення лісів та коротка історія лісівництва.	8	2	2	–	4	–	–	–	–	12
Тема 2.2. Історія, загальна характеристика та організаційна структура лісового господарства України.	8	2	2	–	4	–	–	–	–	6
Тема 2.3. Лісогосподарська діяльність Держлісагентства України. Theme. 2.3. Forestry activities of the State	8	2	2	–	4	–	2	2	–	12

Forestry Agency of Ukraine.										
Тема 2.4. Ведення лісового господарства лісокористувачами, що не входять в склад Держлісагентства України.	8	2	2	-	4	-	-	-	-	6
Тема 2.5. Стан лісів в об'єктах природно-заповідного фонду.	8	2	2	-	4	-	-	-	-	-
Тема 2.6. Сукцесії лісових насаджень на радіаційно забруднених територіях.	8	2	2	-	4	-	-	-	-	-
Тема 2.7. Основні положення концепції розвитку лісового господарства України.	8	2	2	-	4	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 2	56	14	14	-	28	-	2	2	-	36
Змістовий модуль 3. Загальні тенденції та проблеми в лісовій галузі світу										
Тема 3.1. Кліматичні зміни та наслідки даних процесів для лісів.	6	2	2	-	2	-	2	-	-	8
Тема 3.2. Особливості ведення лісового господарства у різних регіонах світу.	8	2	2	-	4	-	-	-	-	6
Тема 3.3. Глобальні та міждержавні проекти покращення екологічної ситуації в зв'язку із збільшенням лісових територій.	8	2	2	-	4	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 3	22	6	6	-	10	-	2	-	-	14
Усього годин	120	28	32	-	60	-	6	4	-	80

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
<i>Змістовий модуль 1</i>			
1.1	Організація самостійної роботи. Бюджет часу студента та його планування.	4	–
1.2	Видатні діячі лісової науки, які внесли вагомий вклад у розвиток лісової галузі.	4	–
1.3	Коротка історія лісівництва. Сучасне значення лісів.	4	2
<i>Змістовий модуль 2</i>			
2.1	Природоохоронний потенціал України.	4	–
2.2	Особливості лісового господарства в Україні Peculiarities of forestry in Ukraine	2	–
2.3	Заповідники України, перспективи та проблеми	4	2
2.4	Спільне обговорення законопроекту про Національну лісову політику	4	–
<i>Змістовий модуль 3</i>			
3.1	Студентський диспут на тему загальносвітові проблеми та перспективи розвитку лісового господарства	4	–
3.2	Доповіді студентів по темі особливостей лісів різних країн за вибором доповідача.	2	–
Разом		32	4

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
<i>Змістовий модуль 1</i>			
1.1	Принципи академічної доброчесності. Організація навчального процесу в УНУС	4	8
1.2	Інформаційна культура студента.	6	10
1.3	Роль і використання лісів з давніх часів	6	8
1.4	Кваліфікаційна характеристика бакалавра з лісового господарства	6	2
<i>Змістовий модуль 2</i>			
2.1	Основні лісоутворюючі породи України.	4	12
2.2	Степове лісорозведення в Україні.	4	4
2.3	Основні напрями ведення лісового господарства України.	4	12
2.4	Державна програма «Ліси України».	4	4

2.5	Сучасне значення лісів та коротка історія лісівництва.	4	2
2.6	Стан лісів в об'єктах природно-заповідного фонду.	4	2
2.7	Основні положення концепції розвитку лісового господарства України.	4	2
<i>Змістовий модуль 3</i>			
3.1	Кліматичні зміни та наслідки даних процесів для лісів.	2	8
3.2	Особливості ведення лісового господарства у різних регіонах світу.	4	4
3.3	Глобальні та міждержавні проекти покращення екологічної ситуації в зв'язку із збільшенням лісових територій.	4	2
Разом		60	80

7. Методи навчання

Під час лекційного курсу застосовуються слайдові презентації у програмі Microsoft Office Power Point, додатковий матеріал, дискусійне обговорення проблемних питань.

Практичні заняття проводяться у вигляді семінарів, екскурсій, конференцій, рольових ігор, круглих столів, диспутів.

8. Методи контролю

Метод контролю і самоконтролю у навчанні (усний, письмовий, тестовий, самоконтроль та самооцінка).

9. Розподіл балів при кредитно-трансферній системі оцінювання знань з навчальної дисципліни

Поточне тестування та самостійна робота			Підсумковий контроль	Сума
Змістовий модуль №1	Змістовий модуль №2	Змістовий модуль №3	30	100
T1, T2, T3, T4	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T7	T1, T2, T3		
20	30	20		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

1. Слайдові презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint;
2. Інформаційні стенди у навчальній аудиторії;
3. Базові конспекти лекцій, ілюстративні матеріали.

11. Рекомендована література

Базова

1. Генсірук С.А. Ліси Західного регіону України / С.А. Генсірук, М.С. Нижник, Л.І. Копій. – Львів: Атлас, 1998. – 408 с.
2. Генсірук С.А. Ліси України / С.А. Генсірук. – Львів: Наук. тов. ім. Шевченка, УкрДЛТУ, 2002. – 496 с.
3. Генсірук С.А. Ліси України. - К.: Наукова думка, 1992. - 408 с.

4. Генсірук С.А., Фурдичко О.І., Бондар В.С. Історія лісівництва в Україні. – Львів: Світ, 1995.-424 с.
5. Голубец М.А. Ельники Украинских Карпат / М.А. Голубец. – К.: Наукова думка, 1978. – 264 с.
6. Горшенин Н.М. Лесоводство / Н.М. Горшенин, А.И. Швиденко. – Львов: Вища школа, 1977. – 362 с.
7. Діброви Українських Карпат і суміжних територій, їх стан та особливості відновлення / [Гаврусевич А.М., Бродович Р.І., Кацуляк Ю.Д., Яцик Р.М. та ін.] – Тернопіль: Підручники і посібники, 2010. – 160 с.
8. Збірник рекомендацій УкрНДГірліс. Випуск 3. Наукові засади ведення сталого лісового господарства в Карпатському регіоні. – Івано-Франківськ: УкрНДГірліс. – 2008. – 169 с.
9. Свириденко В.Є. Основи фахової підготовки. Короткий історичний нарис про лісогосподарський факультет Навчально-наукового інституту лісового і садово-паркового господарства для студентів спеціальності 6.130401 – „Лісове господарство”. – К.: НАУ, 2004. - 35 с.

Допоміжна

1. Генсірук С.А. Регіональне природокористування. - Львів: Світ, 1992. -336 с.
2. Комплексне лісогосподарське районування України. Під ред. С.А. Генсірука. -К.: Наукова думка, 1981. - 400 с.
3. Лавриненко Д.Д. Основы лесной экологии. - К.: УСХА.1978.35 с.
4. Лісове господарство України. – К.: Державний комітет лісового господарства України, 2003. – 24 с.
5. Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах. Затверджено наказом Міністерства освіти України від 2 червня 1993 р. за №161.
6. Свириденко В.Є. Побічне користування лісом. - К.: 2002. - 240 с.
7. Свириденко В.Є., Бабіч О.Г., Киричок Л.С. Лісівництво. Підручник. / За ред. В.Є. Свириденка – К.: Арістей, 2004. – 544 с.
8. Свириденко В.Є., Швиденко А.Й. Лісівництво. - К.: Сільгоспосвіта, 1995. 18. 364 с.
9. Українська енциклопедія лісівництва (гол. ред. Генсірук С.І.). – Львів: НАН України, 1999. – Том 1. – 463 с.

12 Інформаційні ресурси

1. Лісовий кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, № 17, ст.99): редакція від 01.01.2015 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3852-12>.
2. Основи фахової підготовки. Методичні вказівки до виконання самостійних робіт для студентів напряму 6.090103 – “Лісове і садово-паркове господарство” освітнього ступеня – „Бакалавр” [Електронний ресурс] // URL: <http://91.219.144.9/cgi-12>.

3. Постанова КМУ від 12 травня 2007 р. N 724 Про затвердження Правил поліпшення якісного складу лісів [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/724-2007-%D0%BF>.

4. Постанова КМУ від 16 травня 2007 р. N 733 Про затвердження Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/733-2007-%D0%BF>.

13. Зміни у робочій програмі на 2022-2023 рр.

Уточнено розподіл балів, що може отримати студент під час поточного контролю, перевірки знань і вмінь, використовувати сучасні технології. Знати витoki лісівництва, етапи розвитку лісової справи в нашій країні та за кордоном, знати місце гуманітарних та соціальних, загальнонаукових, інженерних, біологічних та спеціальних дисциплін в підготовці бакалавра з лісового господарства.